

**Monique Schwitter
Jedno u drugom**

Objavljivanje ovog djela omogućeno je uz potporu književne mreže TRADUKI, čiji su članovi Savezno ministarstvo za Europu, integraciju i vanjske poslove Republike Austrije, Ministarstvo vanjskih poslova Savezne Republike Njemačke, Švicarska zaklada za kulturu Pro Helvetia, KulturKontakt Austria (po nalogu Ureda saveznog kancelara Republike Austrije), Goethe-Institut, Javna agencija za knjigu Republike Slovenije (JAK), Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Resor za kulturu Vlade Kneževine Liechtenstein, Zaklada za kulturu Liechtenstein, Ministarstvo kulture Republike Albanije, Ministarstvo kulture i informiranja Republike Srbije, Ministarstvo kulture Republike Rumunjske, Ministarstvo kulture Crne Gore, Sjam knjiga u Leipzigu i Zaklada S. Fischer.

traduki

Naslov izvornika:

Monique Schwitter
Eins im Andern

copyright © Literaturverlag Droschl

copyright © za prijevod: Zaklada S. Fischer / TRADUKI.

nakladnik

Naklada OceanMore d.o.o.
info@oceanmore.hr
www.oceanmore.hr

za izdavača

Gordana Farkaš-Sfeci

urednik

Neven Vulić

Zagreb, lipanj 2017.
prvo izdanje

ISBN 978-953-332-062-5

**MONIQUE
SCHWITTER
Jedno u drugom**

s njemačkoga prevela
Helen Sinković

ocean**more**

Što, kada, gdje

- 1. Petrus - Sličnom brzinom kojom hoda čovjek..... 11**
Hamburg, siječanj 2013. / Lenzerheide,
Nova godina 1992.-1993.
- 2. Andreas - Ne, ne tako. Nego ovako.....23**
Hamburg, siječanj 2013. / Zürich — malo mjesto
u francuskom departmanu Allier, srpanj 1992. /
Zürich, srpanj 1993.
- 3. Jakob - Dvanaest puta jesen 45**
Hamburg, sredina veljače 2013. / Salzburg — Zürich
— Frankfurt — Graz - Berlin 1994.-2001.
- 4. Johannes - Odlazak stranca63**
Hamburg, kraj veljače 2013. / Berlin, proljeće 2001.
- 5. Thomas - Što on vidi.....79**
Hamburg, početak ožujka 2013.
- 6. Nathanael - Prividan par 95**
Hamburg i okolica, kraj travnja 2013.
- 7. Philipp - Onako bum, ni iz čega.....109**
Hamburg, srpanj 2013. / Hamburg — Beč —
Hamburg 2005.-2006.
- 8. Mathie - Organizator igre..... 129**
Hamburg, listopad 2013.
- 9. Simon - Plivati i letjeti149**
Hamburg — Zürich, studeni 2013. / Zürich,
zima 1992.-1993.
- 10. Tadeusz - Nekoliko sivih stupnjeva iznad nule171**
Zürich, druga nedjelja Došašća 2013. /
Salzburg 1993.-1994.

- 11. Jakob-Mladi - Posljednja vožnja..... 189**
Zürich, treća nedjelja Došašća 2013.
- 12. Ti - Početi, ponovno 207**
Zürich, četvrta nedjelja Došašća 2013. /
Zürich 1982. i 1993.

*Ali mi, dok jedno mislimo, posvema,
ćutimo gdje već se ono drugo gomila. Neprijateljstvo
nam je najbliže. Ne kroče li ljubavnici
uvijek na rubove, jedno u drugomu,
a obećavahu sebi daljinu, lov i zavičaj.*

Rainer Maria Rilke,
*Devinske elegije, Četvrta elegija**

*Clov: What is there to keep me here?
Hamm: The dialogue.*

Samuel Beckett, *Endgame*

* Preveo Zvonimir Mrkonjić, izdanje Matice hrvatske, 1998. godina.

Za tebe od mene

1. SLIČNOM BRZINOM KOJOM HODA ČOVJEK

Kad iznenada počneš *googlati* svoju prvu ljubav, to je reakcija na kuckanje koje čuješ prije nego što zaspiš ili, glasnije kucanje, kad se ujutro pogledaš u zrcalo i vidiš duboku, okomitu boru između obrva. Uzalud pokušavaš odrediti odakle dolazi kuckanje, neprestano se čini da naizmjenice dolazi i izvana i iznutra — s tavana/iz glave — ali ne možeš odrediti odakle.

Javlja se sve češće, sve nejasnije, pa tako i ove kasne večeri jednog petka u siječnju. Djeca su, kao i svaki put na kraju tjedna provedenog u vrtiću, bila iscrpljena i razdražena; cijelo kasno poslijepodne svađala su se i plakala, čas jedno čas drugo, a poslije, jer su morala na spavanje, urlala kao luda. Napokon spavaju, na tren zavlada tišina, čak i pas nepomično spava na pokrivaču ispod mojeg pisaćeg stola, buljim u njegovu crnu dlaku dok ne vidim kako mu se prsni koš diže i spušta; uzdahnem i kuckanje se pojača. Najprije su to kratki udarci čekićem, zatim, naizmjenice, i dugi udarci. U bilježnici črčkam crtice i točke. Ne razumijem se baš u Morseov kod, ali sagnuta sam nad tabelom tako dugo dok ne ispadne nešto koliko-toliko smisleno. Koliko-toliko. DIM. VRIJEME. DIJETE. Hmmm. (Alternativa bi bila LXCH. TDIA. CRNE ili ETI-NAKSI. MESA. NDKI. Ne znam ni jedan jezik u kojem bi

to imalo barem nekog smisla, pa se odlučujem za dim, vrijeme, dijete.) Tišina. Moj muž, pretpostavljam, u svojoj sobi sređuje *mailove* koji su se nakupili preko tjedna, kao i svakog petka navečer kad ne radi, a onda kratko prije ponoći vikne *fajrunt*. Već duže namjeravamo ponovno zajedno otići nekamo. *Nekamo*. Jednom on nema vremena, jednom ja. Dimvrijemedijete!, sune mi kroz glavu. Zatvaram blokić, zatvaram *wordovu* datoteku i otvaram još jedan prozor. U tražilicu ukucavam Petrusovo ime, ime svoje prve ljubavi.

Spremna sam na to da neću pronaći baš ništa i da ću nezadovoljna morati prekinuti potragu. Računam i s nečim što upućuje na ženu i djecu. Zašto i on, uostalom, ne bi imao obitelj? Spremna sam čak i na fotografije. Ali ne i na ovo. Na to ne. A Petrus je to najavio već prve noći. O letenju je govorio, za koje čovjek nije sposoban i o tomu kako je zbog toga beskrajno tužan. Spomenuo je i padanje, a onda odjednom i hodanje; potom je, jer sam upitala: Hodanje?, nadodao: Samo jedan korak, jedan jedini korak u prazno, i milina. Raširio je ruke kao da želi letjeti, pogledao me i nasmiješio se. U sobu ulazi moj muž, niti je pokucao niti me zazvao imenom, to se rijetko dogodi, samo u svađi, kad je doista ljut, istinski bijesan ili istinski uznemiren. Radiš nešto, pita me. Ne, odgovaram i progutam knedlu: Upravo sam saznala za Petrusovu smrt. Jedva dišeš, kaže on.

Da, ja — ne znam samo zbog čega, ta sjedim.

Bit će da je zbog toga. On oklijeva. Izgleda kao da želi nešto reći. Udahne, zatim brzo okrene glavu i osluškuje, nemam pojma što. Zatvara vrata.

Nešto se dogodilo, pitam, ali on odgovara: Ništa što ne bi moglo pričekati. Zatvara vrata.

Izvlačim ladicu s razglednicama i odmah nalazim ono što tražim. Golemog, bradatog Kristofora u smeđoj

halji nerazmjerno dugih nogu i sa sićušnim, lutki sličnim, Spasiteljem na ramenu. Na poledini piše: *Prikaz svetog Kristofora (oko 1400.) u crkvi svetog Petra u Mistailu.*

Prstom prelazim preko Kristoforove halje, dotičem skut smeđe tkanine, zatvaram oči i prepuštam se. Oni dani našeg „prvi put“. Zima je, naša prva zima. Petrus i ja u gostima smo kod Marcovih roditelja za Božić 1992., u njihovoj vikendici u planinama.

Padaju snježne pahulje, već prema tomu koliko su vlažne, sličnom brzinom kojom hoda čovjek. Nemam zimske čizme, a pogotovo ne čizme prikladne za duže šetnje po snijegu. Imam štikle koje nosim cijelu godinu. Kilometrima, iako me bole noge. Na sveučilištu ne pada snijeg. Elfi pogleda moje cipele. Dijete drago, znaš li ti gdje si? Ja kimnem, Lenzerheide. Elfin sin Marc i njegova Lisa idu na ista predavanja kao i ja i stalno su u istom paru cipela, ali za razliku od mene, u planinarskim cipelama. A ovdje, u zavjetrini pokraj ulaza u vikendicu, obuli su do koljena visoke čizme za snijeg, dodatno podstavljene i netom namazane mašću, kako kaže Marc pogleda uprtog u moje štikle. Onda ću ostati ovdje, pogledavam prema vatri u otvorenom kaminu, prema stolcu ljuljački od ratana i ovčjem krznu koje je Elfi prebacila preko njega, pa prema Ursu, zovem ga tako jer sam mu zaboravila ime, koji, zadubljen u neku povijesnu knjigu, i ne čuje što govorimo. Sjedi u crnom kožnatom naslonjaču, s knjigom na koljenima, i svakih nekoliko trenutaka podiže naočale na početak vlasišta, gdje mu je prije rasla kosa. Ali naočale mu neprestano skliznu natrag. *Švicarska kao mit.*

Identitet — nacija — povijest 1291. — 1991. Knjigu je dobio na poklon prošli Božić. Marc sumnja da je uči na pamet. Danas je 31. prosinca. Upravo je prošlo podne. Za večeru imamo *fondue*.

Ali najprije ga morate zaslužiti, kaže Elfi i vadi križaljku i naočale iz kredenca. Zaslužiti? Pomišljam na novac, jer ga nemam.

Da, kaže Elfi, šetnjom do crkve svetog Petra u Mistailu. Želi nas se riješiti, prevodi njezin sin okrenuvši se prema meni, zagrlji svoju Lisu i strastveno je poljubi. Petrus skida pernatu jaknu s vješalice i oblači je. Spušta se u čučanj i veže timberlandice. Za Božić mi je poklonio knjižicu: *Dialogue in the Void*. Na engleskom je, treba mi vremena i rječnik da je pročitam. Hajde s nama, kaže Petrus. Pogledom tražim kamin. Ovčje me krzno mami. Rječnik na polici iznad kamina. Hajde, idemo, kaže Petrus, ovi ovdje hoće nas se riješiti. Elfi križaljkom maše za njim: Bezobrazniče jedan, uopće to nisam rekla! Elfi podigne pogled prema Petrusu, koji je visok metar devedeset dva. Njezin Urs, koji bi se isto tako mogao zvati nekako drukčije, ali ne baš posve drukčije, ima metar sedamdeset dva, njezin sin Marc tri centimetra je viši, a ona sama dvije je glave niža od Petrusa. Bome si visok, kaže polako svečanim tonom pa zabaci glavu i zažmiri. Petrus je iz stare, bogate obitelji s imetkom čiju vrijednost zna samo najuži krug i obiteljskim stablom starim sedamsto godina. Elfi je to *odmah osjetila*, izjavila je poslije. Da, štooooo! povikala je doznajući to od sina koji je gosta raskrinkao za prve zajedničke večere u vikendici: Vidi ti našeg bogataša. Petrus je otvorio usta, bez riječi je piljio u svoj sendvič sa sirom, zagrizao ga i nastavio pomno žvakati. Svi su me pogledali. Ja sam to trebala potvrditi. Otpila sam gutljaj mutna jabukova soka koji je Elfi sama napravila i pravila se da sam se zagrcnula. Petrus mi nikada nije ponudio novac za toplu odjeću ili cipele. A niti bih ga ja uzela.

Idemo već jednom, viču u jedan glas Petrus, Marc i njegova Lisa, spremni za izlazak. A Elfi mi, odloživši križaljku na krznenu prostirku, u ruke tutne čizme od

tuljanova krzna i kaže: Evo, mekane su i tople. Od tuljanova krzna! Onakve kakve su naše majke navodno nosile sedamdesetih godina. Svjetlucave srebrne boje, čizme od pravog tuljanovog krzna!

Premale su, kažem.

38, kaže Elfi.

Ja nosim 39.

Elfi: Ma bit će dobre.

Svi napeto gledaju dok desnu nogu guram u čizmu od tuljanova krzna i prije nego što zatvorim patentni zatvarač, kažu: Vidiš da ide. Predivne su. Tijesne su mi, kažem, ali Petrus, Marc i Lisa već su vani; grudaju se, a Elfi na rastanku kaže: Uopće ne trebaš debele čarape, čizme su dovoljno tople. Zatvara vrata. U lijevo oko dolijeće mi golemo gruda, vidim sve zvijezde, tutnji mi u glavi, a Petrus vikne: Oprosti! i baci prema meni još jednu grudu. Hop, hop, Marc plješće, pokret, pokret! Petrus je u nekoliko krupnih koraka pokraj mene, zgrabi me i naprti na leđa. Što si to jela, stenje, imaš najmanje tonu. Marc naprti na leđa svoju Lisu i zanjišti, a onda otkasa s njom. S tonašicom na leđima zadihani Petrus hvata s njim korak na puteljku što se spušta do seoske ulice, zabacuje glavu i dvjesto metara prije križanja teatralno se sruši, baca me na leđa i svom težinom pada na mene. Oboje zastenjemo. Gdje je ta crkva, pitam, a Petrus se smije. Marc, zazivamo ga zajedno, ima još puno? Ne, ne, kaže Marc, a isplati se prehodati tih nekoliko kilometara, crkva je jedinstvena.

Nekoliko kilometara?

Već sam kao petogodišnjak išao tim putem, bez brige, to je ugodna šetnja nizbrdo.

Noge me bole. Čizme od tuljanova krzna prekratke su mi i preuske. Iako je patentni zatvarač na čizmama otvoren, imam osjećaj da su mi stopala u čeličnom stegaču. Osjećam kako mi puls u ristu udara o nepopustljivu kožu

čizama. Probijali smo se kroz selo ulicom Lenzerheider, pokraj svih tih hotela i trgovina sportskom opremom, u koloni sa stotinama skijaša sa skijama na ramenu. Kad bi se netko od njih okrenuo, onoga iza ili onu ispred sebe udario bi skijom u glavu, čule su se psovke i smijeh, jedno odmah iza drugog, a ponekad jedno i drugo. Šutjeli smo. Hodala sam odmah iza Petrusa, pogleda prikovanog za njegove pete, i stisnutih zuba brojila korake kao da se nadam da će mi to smanjiti pritisak na stopala. Na izlazu iz sela Marc nas je dio puta poveo cesticom do seoskog imanja na kojem se prodavalo mlijeko, pas na imanju bijesno je lajao, trzao se na metalnom lancu i od žestine okretao u zraku. Prošavši imanje, dospjeli smo na planinarsku stazu. Stanka, hvatam Petrusa za rukav, ali on se spušta na koljena da me naprti na leđa, pa ga zajašim i tako stegnem oko vrata da kaže *nemoj me, molim te, daviti*. A Lisa govori *điha, điha, ha. Stani, konjiću, stani*. Marc je poslušan i pušta je da mu se popne na leđa. Muškarci bi da je pješačenje popularnije i da su putovi odgovarajuće ugaženi. S nama na leđima, jedan pokraj drugoga, pri svakom koraku propadaju duboko u snijeg. Nakon nekoliko minuta od napora počinju teturati, ali ipak nas nose cestom pokraj pilane i stolarije, pokraj igrališta za golf nizbrdo do Maiensäsa, odakle put naglo skreće u šumu. Ne mogu više, kaže Petrus. Konačno, odgovori Marc. Dašćući nas spuštaju u snijeg na rubu šume i legnu ispruživši sve četiri. Jedva čekam da skinem čizme od tuljanova krzna i provjerim u kakvom su mi stanju stopala, koja više ne osjećam. Nemoj to raditi, kaže Petrus, nećeš ih više moći obuti. Onda počne žmirkati i rukom pokazuje na nebo. Počinje padati snijeg.

U šumi iza Maiensäsa put se više nije vidio. Snijeg je bio visok, tvrd i rupičast, od pljuska koji je padao preko dana i noćne smrzavice, pa smo propadali do kukova, pri

čemu je snijeg bučno pucao, a potom se ledio pod težinom naših koraka. Izdržala sam točno sto dvadeset tri koraka, zatim sam strgnula čizme s nogu, navukla ih na ruke i odrvenjelih, ali oslobođenih stopala nastavila hodati u vlažnim čarapama. Prvi su koraci bili najugodniji koje sam ikada napravila. Ponovno sam brojila, iz navike, i opet sam stala na sto dvadeset tri. Od hladnoće su mi stopala još više odrvenjela, više nego što bi od bola, pokušala sam micati prstima, ali nisam osjećala baš ništa, osim bolnog kuckanja koje mi se u trzajima širilo nogama i prisiljavalo me da kleknem. Odmah smo tamo, viknuo je Marc s poveće udaljenosti, a Petrus, koji je bio nekoliko koraka ispred mene, doviknuo mu je: Marc, priznaj da više nemaš pojma gdje smo!

Poznaje tu šumu još od djetinjstva, odgovorio je Marc, snijeg ga ne može zavarati, našao bi put i žmireći.

Petrus se okrenuo prema meni. Baš je lijepo ovdje! Zašto ne bismo malo sjeli. Nježno mi se smiješio. Pogledala sam ga i kao mnogo puta nisam znala šali li se ili ne. Ostajemo ovdje. Stropoštao se u snijeg kao pogođen. Lezi kraj mene! Začas ti više neće biti toliko hladno, vidjet ćeš. Marc i Lisa nastavili su hodati i već su nam izmaknuli iz vida. Nakon nekog vremena Petrus je prestao odgovarati. Osovila sam se na ruke i u ledenim čarapama nasrnula na njega, uhvatila ga za ruku, podigla i povukla za sobom kroz snježnu vijavicu prateći duboke rupe od tragova koje su ostavili Marc i Lisa, ne baš uvjerena da će oni pronaći izlaz iz ove šume i dovesti nas na toplo. Mora da mi je pritom desna čizma skliznula iz ruke. Tek kad smo, činilo mi se da su prošli sati, došli do Svetog Petra u Mistailu, primijetila sam da sam je izgubila. Marc je tresao vratima crkve. Udarao je o njih svom težinom tijela. S prijeljama i psokama, i jednim i drugim raspolagao je u zavidnoj mjeri, udarao je svom snagom o vrata dok ga ruke nisu

toliko zaboljele da je odustao. Lisa je piljila u pod. Ja sam potražila Petrusov pogled, stajao je sa strane i sve pažljivo promatrao. Zatim je, s autoritetom nekoga četiri godine starijeg, Marca lupnuo po leđima. Dođi! Da vidimo je li...

Je li, što? Marc je trljao podlakticu.

Je li negdje otvoren prozor, rekao je Petrus.

Glupost, odvratio je Marc gundajući, otvoren prozor na crkvi, ali onda je ipak krenuo. Pratili smo ga obilazeći crkvu. Sad je već padao gust snijeg, u debelom sloju napadao nam je na kape i u nekoliko trenutaka pretvorio u skupinu sijedih umirovljenika, pri čemu je Petrus, kako prikladno, izgledao najstarije i najdostojanstvenije, jer je nosio kapu sa štitnicima za uši i šal preko usta pa je sada imao valovitu sijedu kosu i pozamašnu bradu. Apostol Petar, rekla sam, debela bakica, odvratio je on.

Stojimo ispred građevine nalik na kapelu i kroz otvor gledamo stotine, počinjem brojiti, tisuće pomno naslaganih kosti, bedrenih kosti i lubanja, glatkih, čistih i urednih, sličnih besprijekorno naslaganim cjepanicama za ogrjev kakve se ovdje vide pred svakom kućom.

Ono što mi jesmo, to ćete vi postati, što vi jeste, to smo mi bili, piše na drvenoj ploči među kostima.

Kosturnica, šapne Petrus, pogledaj.

Ne moraš šaptati, više te ne čuju, kaže Marc namjerno glasno i obojica prasnu u smijeh.

Hvatam Petrusa za ruku. Moje noge! Idemo dalje?

Lisa zaprepašteno pilji u moje čarape.

Sve u redu, kažem, samo ih više ne osjećam.